ל) תכות ה: סנהדרין ט., ג) תכות ה: סנהדרין ט., ג) [לקתן קסד:], ד) [דף קסה.], ד) רש"ל השטר,

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה זה פשוט שנמקושר הטופס: (ג) ד"ה

מלוה וכו' שיש שני חלוקי דינין: (ג) ד"ה רב הונא

השטר ולדידיה אינו לריך:

. (**ה**) תום' ד"ה תקנו וכו' ור"

(6) תום' ד"ה מקנו וכי ור"י היה לותר דמאי למקינו היה לות על מקונו למ שיהיה מוכה: (1) ד"ה על וכי שייחו מלעשותו מקושר גם בגיטין אבל מתוך שחורגנו לעשות מקושר מחורגנו לעשות מקושר

קהורגנו דעשות מקושר יעשו גם בניטין וכוי בעד כומי ובגיטין: (1) ד"ה רב ירמיה וכוי ה"א אפי כין קשר לקשר. נ"ב ופליג

בין קשר נקשר. ל"ג ופניג ארב הונא דאמר בין קשר לקשר דוקא אלא ככל ענין: (מ) ד"ה לרב הונא וכוי לפי שהעד אמורי השיטה כ"ל ומיבת שאין נממק: (ע) ד"ה ואם אימן הרב"

דכיון שהיו העדים אחוריו

לכיון שהיו העדים ממוריו לרך מורך השיטה: (י) בא"ד עד ששמעה. נ"ב פירוש מזונין כדלקמן דף קסד ע"ב: (כ) בא"ד ר' שמעון בכיה (כ) בא"ד ר' שמעון בכיה

שמא בין קשריו: (1) בא"ד ר' שמעון בריה שמא בין קשריו: (1) בא"ד לבחר דפשוט ודמקושר אלא שלא היר יודע: (10) בא"ד לבחר דמשני מאבראי לרב הוגא אבל זה קשה דמאי פירכא מהא דמעדים וכרי ויייל מהר אלעדים וכרי ויייל מהר אלעדים וכרי ויייל

להכי קא פריך דאי איתא. נ"ב פי" שרצי היה יודע

נ"צ פי" שרבי היה יודע ממקושר אלא שהיה סובר דראש השטר שבו המורף הוא מקושר והטופס הוא

הות מקושר והטופס הות למטה בסוף השטר כפשוט שבמקושר וההות מקושר דתמי לתמיה דרבי היה פשוט וסופו מקושר ולכך תמה ותמר אין זמן בזה כי לת עלה על דעתו שהותן כתוב עלה על דעתו שהותן כתוב

ענה על דעמו שהותן כחוב בסוף השטר במוך הטופס שהרי הותן הוא בכלל המורף וכן [צריך לפרש למאי דסלקא דעמיה לרב הונא] דאמר בין קשר לקשר מגואי דלפי סברת

רבי אליבא דרב הונא דגם

רבי חניכח דרב הונת דגם העדים לריכין להיות בראש השטר שבמקושר בין קשר לקשר שפיר קאמר [הוה ליה למיבעי נמי אמאי איןן עדים

שהרי שניהם לריכים להיות

בראש השטר שבמהושר לפי

סברת רבי אליבא דרב הונא:

אומר (ס) דתקינו רבנן מקושר לא

שיהא חובה לעשותו כן אלא כדי שלא

יפסידו נשותיהן התקינו לעשותו כן:

שלא תחלוק בין גיטין לשטרות.

אתי למיפסל אף בגיטין אי נמי אי

לא עבדי שטרי חוב מקושר אתי

שיניחו (ו) לעשותו גם בגיטין אלא

מתוך שהורגלו לעשותו מקושר יעשו

בגיטין ולפירוש קמא אין להקשות

משטרות שאנו פוסלין בעד כותי

וגיטין מכשירין ולא גזרינן גיטין

אטו שטרות דהתם היינו טעמא

משום דאין עדי הגט חותמין זה

בלא זה ומדכותי חתים ברישא ש"מ

חבר הוח ב אבל עדי שטר חותמין

זה בלה זה: רב ירמיה בר אבא

אמר אחורי הכתב כנגד הכתב

מבחוץ. אי לא אמר אלא אחורי

הכתב כנגד הכתב ולא אמר מבחוץ

הוה אמינא כנגד הכתב היינו כלפי

הכתב ואחורי הכתב היינו למעלה

מן הכתב שאינו למטה כשאר חתימות

ואי [הוי] אמר אחורי הכתב מבחוץ (1) ה"א אפי" בין קשר לקשר קמ"ל

כנגד הכתב ולא כנגד הקשר ואי

הוה אמר מבחון כנגד הכתב הוה אמינא לנדדין: לךב הוגא דאמר

בין קשר לקשר קם"ד מגואי. ואע״ג

דתנן מקושר עדיו מאחוריוג איכא

למימר דשפיר קרי אחוריו בין שיטה

לשיטה לפי (ש) (שאין) העד אחורי השיטה שתחתיו ד: ואם איתא אין

זמן ואין עדים בזה מיבעי ליה. וח״ת

לר' ירמיה נמי קשה דכיון שהיו (ט)

אחוריו דרך אורך יי השיטה והיה

סבור בו שהוא פשוט היה לו לפסלו

נמי משום עדים שהיו מאחוריו דתנן

גט פשוט שכתוב עדיו מאחוריו פסול

וכ"ת לא ידע מתני' כלל דהא לא

ידע שיעשו שטר מקושר (י) עד

ששמעה לקמן אבל קודם לכן לא

ואפי׳ פשוט שפסול כשעדיו מאחוריו לא היה יודע שהרי במתני׳ דפקלינן

ליה היינו משום שלא יעשנו מקושר

ויהיה מוקדם וכיון שלא היה יודע

כלום במקושר לא היה יודע בפשוט

שאם תפסלנה

א א טוש"ע ח"מ סי' מד א טופ"ע ח"ח סיי מד סעיף ט: ב ב מיי פכ"ז מהלי מלוה ולוה הלי ח ועיין במ"מ סמג עשין לד טוש"ע שם

> תורה אור השלם וָאָקַח אֶת סַפֶּר הַמְּקְנֶה
> את החתום המצוה

:ס״ס

ְוָהַחֻקִּים וְאֶת הַגְּלוּי: יִהַחָקִים וְאֶת הַגְּלוּי: ונַהְוּלָקים וְאֶדּנ נַגְּלִריּ: ירמיהו לב יא 2 לא יָקוּם עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לבל עון ולבל חטאת בבל ַחַטְא אֲשֶׁר יֶחֲטְא עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה שְׁנֵי עֵדִים אוֹ עַל פִּי שְׁלֹשָׁה

שְנֵי עֵוֹים אוֹ עַל כָּי שְּלשְּוֹה עַדִּים יָקוּם דְּבָר: דברים יט טו 3 שָׁדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ וְכְתוֹב בְּשָׁרְתְּיִלְיִם וְהָעֵדְ עָדִים בְּשָׁבֶּרְ וְהָעִרִי יְהְהָּדְ יְרִנְשְׁלֵם וּבְעָרִי יְהִהְּהָ וּבְעָרִי הָהָר וּבְעָרִי יְהִשְּׁכְּלִה וּבְעָרִי הָהָר וּבְעָרִי הַשְּׁפְּלָה וּבְעָרִי הָבָּנָם כִּי אָשׁיב אָת שְׁבוּתָם נָאָם יְיָ: ירמיהו לב מד

מוסף רש"י

. עצה טובה קא משמע לן. שיהא שטרו בידו מוכן לראיה ולא יחקק לעדים כשיעוררו עליו (לעיד בח:).

רבינו גרשום והו פשוט שכתוב פשוט כלומר שצרור וחתום תפור וקשור ל) ביני: והעד שנים. . בדכתיב לא יקום עד אחד כו כוניב לא יקום פו אחו באיש ממשמע שנאמר עד איני יודע שהוא אחד ומה ת״ל אחד ללמדך כל מקום שנאמר עד הרי כאז שנים עד שיפרוט לד הכתוב אחד עד שיפרוט לך הכתוב אחד ה"נ האי והעד שנים הן הואיל דלא כתב אחד: עדים שלשה. דמדקאמר והעד שנים מכלל דעדים שלשה הן: איפוך אנא. ואימא ג' לפשוט וב' למקושר. ומשני לא ס"ד רמתוך שנתרבה מן הפשוט בקשריו כדקאמרי' נתרבה נמי בעדים דליהוי משונה מז הפשוט: ורפרם אמר מן הפשוט: ורפרם אמר מהכא. דפשוט ומקושר מן התורה דכתיב ואקח את ספר המקנה וגו' ספר זה פשוט כמו ספר: חתום זה מקושר. שקשור וחתום יתפור בינו ועדיו: גלוי זה פשוט שבמקושר שאר כתיבת כל השטר הוי פשוט וגלוי מדקאמר מצוה מכלל דאיכא בהאי דליתא מכלל דאינכא בהאי דליתא בהאי: רמי בר יחזקאל אמר מהכא. איכא למשמע דאיכא שני מיני גט: ע"פ שנים עדים או שלשה עדים עיין לקמן. וצריך למקושר ג' עדים ולפשוט למקושר ג' צוים ועפשום ב'. ומקשינן לר' חנינא ולרפרם ולרמי בר יחזקאל ולרפרם ולרמי בר יחזקאל וכי כל הני קראי דמוקמת לגט פשוט ולמקושר להכי הגם פשוט ודמקושר ההכי הוא דאתא: עצה טובה קמ"ל. יומיה הוא דאוהר להו לישראל כשתקנו שדות צריך לכם לכתוב שטרות ולהחתים עדים ויהא שמור בידכם לפי כשתלכו בגלות שמור שורה שמור בידכם לפי כשתלכו בגלות שמא יהרגו העדים או יוליכום בשם למקום רחוק יוליכום בשם למקום רחוק ולא ימצאו העדים לפניך צוה להם לכתוב שטרות ולשומרן שלא יכפרו בהם

. המוכרין. והא נמי דאמר

תקבר רבנן מקושר בו'. מספקא לן בזמן הזה כשכהן מגרש זה פשוע. כעין ספר: וחסום. משמע לרור וחסום ומקושר: אשתו אם לריך לעשות מקושר כי מתוך התקנה משמע והעד שנים. כדאמר בעלמא (פוטה דף ב:) כל מקום שנאמר עד שאין לגרש כי אם במקושר אך לפי שאין אנו בקיאין בו בטוב הרי כאן שנים עד שיפרוט לך הכתוב אחד כמו שפרט לך לא נכון יותר לעשותו פשוט שהוא קל יותר " אי נמי לא תקינו רבנן ייתום עד אחד באיש לכל עון וגו' [דברים יע] מכלל דעד סתם הרי כאן אם באותו מקום ור"י היה

בשטרות

זה פשום וחתום זה מקושר והעד שנים עדים שלשה הא כיצד שנים לפשום שלשה למקושר ואיפוך אנא מתוך שנתרבה בקשריו נתרבה בעדיו רפרם אמר מהכא יואקה את ספר המקנה את החתום המצוה והחקים ואת הגלוי ואקח את ספר המקנה זה פשום את החתום זה מקושר ואת הגלוי זה פשום שבמקושר המצוח והחקים אלו דברים שבין פשום למקושר הא כיצד זה עדיו שנים וזה עדיו שלשה זה עדיו מתוכו וזה עדיו מאחוריו ואיפוך אנא מתוך שנתרבה בקשריו נתרבה בעדיו רמי בר יחזקאל אמר מהכא 'על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר אם תתקיים עדותן בשנים למה פרט לך בשלשה לומר לך שנים לפשום שלשה למקושר ואיפוך אנא מתוך שנתרבה בקשריו נתרבה בעדיו והני להכי הוא דאתו כל חד וחד למילתיה הוא דאתא לכדתניא ישדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום שעצה מובה קא משמט לן ואקח את ספר המקנה הכי הוה מעשה על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים ∘להקיש שלְשה לשנים בפלוגתא דרבי עקיבא ורבנן אלא מקושר מדרבנן וקראי אסמכתא בעלמא ומעמא מאי תקינו רבנן מקושר אתרא דכהני הוו והוו קפדי מובא ומגרשי נשייהו ועבדי רבנן תקנתא אדהכי והכי מיתבא דעתייהו התינח גימין שמרות מאי איכא למימר כדי שלא תחלק בין גימין לשמרות היכן עדים חותמין רב הונא אמר בין קשר לקשר ורב ירמיה בר אבא אמר אחורי הכתב וכנגד הכתב מבחוץ אמר ליה רמי בר חמא לרב חסדא לרב הונא דאמר בין קשר לקשר קא סלקא דעתין בין קשר לקשר מגואי והא יההוא מקושר דקאתא לקמיה דרבי ואמר רבי אין זמן בזה אמר ליה רבי שמעון ברבי לרבי שמא בין קשריו מובלע פלייה וחזייה ואם איתא אין זמן בזה ואין עדים בזה מיבעי ליה אמר ליה מי סברת בין קשר לקשר מגואי לא בין קשר לקשר מאבראי וניחוש דלמא זייף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי

שנים: מחוך שנחרבה בקשריו. שהחמיר בו הכתוב והטריח לעשות קישורין החמיר נמי בריבוי עדים: וה פשוט שבמקושר. (מ) התופס שכתוב כעין שלנו: מלוה וחוקים. משמע שיש (כ) מיני חלוקי דינין בינייהו: עלה טובה קמ"ל. כדמפרש בריש חזקת הבתים (לעיל כט.) כדכתיב וירמיה לבו ונחתם בכלי חרש למען יעמדו וגו': בפלוגתה דר"ע ורבנן. במס' מכות להקיש שלשה לשנים כו': אלא מקושר מדרבנן הוא. כדמפרש טעמא לקמן: ומגרשי נשייהו. מתוך כעם שהגט פשוט נכתב מהרה וכשנחים מרגזם אינם יכולים להחזיר גרושותיהן כדכתיב ואשה גרושה מאישה לא יקחו (ויקרא כא): היכן עדים. דמקושר חותמין: רב הוגא אמר בין קשר לקשר. וקא (ם סלקא דעתך השתח מבפנים: חחורי הכתב. כנגד כל הכתב מבחוץ הכי ס"ל לרבי ירמיה בר אבא כדמוכח לקמן די דלדידיה מחזיקין חתימת עדים כנגד כל (י) סוף הכתב ולדידיה אינו לריך לכתוב שריר וקיים שמקום חתימת העדים מקיים כל הכתב כנגדו מבפנים: ואמר רבי אין ומן כוה. בתמיה: וחם חימח. דבין קשר לקשר חתמי עדים מגואי והרי הן מובלעין בין קשריו כמו הזמן אמאי לא קפיד

אלא אזמן אעדים נמי הוה ליה

למיבעי אמאי אין עדים: בין קשר

לקשר מאבראי. ונראין העדים בין

חריני הקשרין כדפרישית במתני':

וניחוש דלמא זייף וכחב מאי דבעי.

בסוף השטר שבמקושר שהרי חתימי

סהדי בראש השטר בין הקשרים

הואיל ואין העדים חתומים בסוף

השטר: ומשני דכסב בו. בסוף השטר

שריר וקיים דהיינו הוכחה של סוף

השטר ואיז יכול עוד להוסיף אחריו:

וניהוש דלמה זייף וכתב. חחר ההוח

שריר וקיים מאי דבעי וכתב שריר

וקיים אחרינא בסוף מה שהוסיף: מרי

שליר וקיים לא כתבינן. והרואה יודע

שהוא זיוף: ופריך דלמא זייף ומחיק:

ומשני החמר כ' יוחנו חלויה מקויימת

מוסף תוספות

א. שמא לא נעשה כתיקון חז"ל. ליטנ"6. ב. דעידי הגט אין חותמין אלא זה בפני זה הילכך על כרחך ישראל זה ראה את הכוחי חוחה למעלה והוא חחת למוזה ואי לאו דחרר הוא לא אחתמיה מקמיה, הוא לא אחתמיה מקמיה, אבל עדי שאר שטרות חותמין זה שלא בפני זה . הילכד איכא למיחש ישראל זה חתם ראשון בתחתית השטר ושבק רווחא למאן דקשיש ולא ידע שיחתמו את הכותי למעלה הימנו. רש"י גיטין י: ג. אי הכי ליקשי ליה ממתני. רמנ״ן. ליקשי ליה ממתני. רמנ״ן. T. [ד]הא דרבי עדיפא ליה לאקשויי משום דחזו למעשה דאילו במקושר . לא פקיעי (בקיאי) ואיכא

כשרה. טעה הסופר והגיה ותלה תיבה או שתים בין שיטה לשיטה ואחר כן קיימה בסוף השטר כמו שאנו כותבין מחק מחק

מאי דבעי והדר כתב שריר וקיים אחרינא שפסול כשעדיו מאחוריו הא ליכא אחד שריר וקיים כתבינן תרי שריר וקיים לא תיבה פלונית דביני חטי שריר וקיים: למימר חדא שאין סברא לומר שרבי כתבינן וליחוש דלמא מחיק ליה לשריר וקיים לא היה בקי בשטר פשוט ועוד קשה וכתב מאי דבעי והדר כתב שריר וקיים הא אמר ר' יוחנן יתלויה מקויימת כשרה דא"ל ר"ש בריה (י) בין קשריו מובלע מנא ליה רבי לא שנאה ר"ש מנא

ליה ועוד אע״פ שלא היה יודע דפסול פשוט שעדיו מאחוריו משום דמקושר מיתני בהדי פשוט ואיכא למימר כמו שלא היה יודע מתני′ במקושר לא היה יודע גם בפשוט מ״מ היה לו לידע מתני׳ דגיטין (דף פו:) דתנן התם העדים החתומים בראש הדף מן הלד המאחוריו בגט פשוט פסול וי״ל דהיה יודע רבי מתני׳ דפשוט ודמקושר (ל) ולא היה יודע דבמקושר שנה מונין שתים עד ששמעה מזונין וכאן היה סבור שלא היו כותבין בין הקשרים שום עיקר השטר לכך היה מתמה אין זמן בזה דלא היה סבור שהיה כתוב בין הקשרים אבל לר' ירמיה ניחא שהיה יודע שעדיו מאחוריו וכן יש להקשות ולתרץ לבתר דמשני מאבראי לרב הונא אבל זה קשה דמאי פירכא (® הא דאעדים לא קפיד כיון שדינם להיות בין קשר לקשר שהרי היה יודע בטיב מקושר וי"ל דהכי קא פריך דאם איתא אעדים נמי היה לו להקפיד שהם עיקר השטר ולא היה לכותבם אלא בפשיטות השטר ודוחק: וכשיעור

דכתיב ביה שריר וקיים וניחוש דלמא כתב

ומשני דכתב ביה שריר וקיים מקמי דחתימי סהדי: וליחוש בר והרי כתיב שריר וקיים אחריני. ומשני חד שריר כר. וליחוש כר. ומשני דהאמר ר' יוחנן תלויה מקויימת כשירה כגון תיבה או שנים שהשמיט הסופר ותלאה וכתבה בין השיטות במקום שהשמי